
โรคของไม้ยูคาลิปตัสในประเทศไทย และแนวทางในการลดผลกระทบ¹

Eucalypts Disease in Thailand and Options for Reducing Their Impact

กฤษฎา พงษ์พานิช²

บทคัดย่อ

ไม้ยูคาลิปตัสจัดเป็นไม้เศรษฐกิจที่มีบทบาทต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย โดยเฉพาะยูคาลิปตัส ความลาดดูเลนซิส ซึ่งความต้องการใช้ไม้และพื้นที่ปลูกได้เพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว ประมาณว่าไม่น้อยกว่า 350,000 เฮกแตร์ในปัจจุบัน แต่ขณะเดียวกันโรคของไม้ยูคาลิปตัสได้กลายเป็นปัญหา และอุปสรรคที่สำคัญอย่างหนึ่งที่กระทบต่อผลผลิตทั้งในแง่ปริมาณและคุณภาพของไม้ ในระดับความรุนแรงของโรคต่าง ๆ กัน ขึ้นกับความต้านทานโรคของสายพันธุ์ และสภาพแวดล้อม โดยพบว่ามีเชื้อราอย่างน้อย 25 ชนิด สามารถเข้าทำลายไม้ยูคาลิปตัสได้ตั้งแต่ระยะเมล็ดถึงชำ กล้าไม้ และต้นไม้ในแปลงปลูก และโรคที่พบทำให้เกิดความเสียหายรุนแรงในแปลงปลูก ได้แก่ โรคใบจุด ใบไหม้ ปลายกิ่งและยอดแห้ง เกิดจากเชื้อรา *Cryptosporiopsis eucalypti* ซึ่งถ้ารุนแรงมากใบจะร่วง และเกิดโรคกับลำต้นโดยเชื้ออื่นตามมาจนถึงกับทำให้ต้นตายได้ และโรคแผลแตกบนลำต้นและกิ่ง (canker) ซึ่งเกิดจากเชื้อราในกลุ่ม coelomycete และ ascomycetes เข้าทำลายเนื้อเยื่อเจริญ (cambium) รอบกิ่งและลำต้น สำหรับการควบคุมโรคโดยใช้สารเคมี พบว่ายังคงใช้ได้ผลในระยะกล้าไม้ แต่ในแปลงปลูก การใช้สายพันธุ์ต้านทานโรคจะเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพที่สุดที่ควรใช้ในการควบคุมหรือลดผลกระทบจากโรค โดยได้ดำเนินการคัดเลือกสายพันธุ์ที่แสดงลักษณะต้านทานโรคที่ระบาดทำความเสียหายอยู่ในแปลงทดสอบสายพันธุ์ หรือถิ่นกำเนิดที่มีอยู่ในประเทศไทย เพื่อใช้เป็นแหล่งของพันธุ์กรรมในการปรับปรุงพันธุ์ให้ต้านทานโรคต่อไป

¹ กฤษฎา พงษ์พานิช. 2542. โรคของไม้ยูคาลิปตัสในประเทศไทย และแนวทางในการลดผลกระทบ. หน้า 101-106. ใน รายงานการประชุมวิชาการอรัญราชบัณฑิต ครั้งที่ 4, 2542. โรงแรมแอมบาสเดอร์ ซิตี้ จอมเทียน. พัทยา จ.ชลบุรี. 377 หน้า.

² กลุ่มโรคและจุลชีววิทยาป่าไม้ ส่วนวิจัยและพัฒนาสิ่งแวดล้อมป่าไม้ สำนักวิชาการป่าไม้ กรมป่าไม้

ถ.พหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

Forest Pathology and Microbiology Subdivision, Forest Environment Research and Development Division,
Forest Research Office, Royal Forest Department, Paholyothin Rd., Chatuchak, Bangkok 10900

Abstract

Eucalyptus species are of major economic, social and environmental importance to the Southeast Asian region, and Thailand in particular. The most commonly grown species is *Eucalyptus camaldulensis* with a present plantation area of no less than 350,000 ha. Major losses due to fungal pathogens occurred where *E. camaldulensis* was grown in uniform and genetically susceptible stands. Fungal diseases are a major problem in all growth stages. Seed was destroyed by both parasitic and saprophytic fungi, and at least 25 species of fungi have been found to cause damage to foliage, shoots, twigs, branches and stems. The most significant diseases in the plantations are leaf and shoot blight caused by *Cryptosporiopsis eucalypti* and branch and stem cankers associated with fungi of the 'coelomycete' and ascomycete groups. Disease management using chemotherapy was found helpful in controlling and minimizing damage to nursery stock. In plantations, the most effective control method is to select for resistance to local pathogens through the use of species, provenance, progeny and clonal trials. Selection of leaf and shoot blight disease resistant clones has been carried out in some experimental trials with *E. camaldulensis*.